

Magyar – Ungarisch

Schloß Schönbrunn

Dísztermek a nemesi szinten

A mai kastély helyén már a XVII. században egy Habsburg-díszkastély állt, amelyet azonban 1683-ban, a török megszállás idején leromboltak. Az oszmán seregek felett aratott győzelem után I. Lipót császár az osztrák származású barokk építésmestert, Fischer von Erlach-ot bízta meg egy vadászkastély építésével. Fél évszázaddal később Mária Terézia udvari építészeivel, Nicolaus Pacassival építtette át a kastélyt rokokó stílusú nyári rezidenciává, és udvartartásával együtt, amely nem kevesebb mint 1500 főt számlált, itt töltötte a nyári hónapokat. A császári család maga is részt vett a helyiségek kialakításában, amelynek köszönhetően a kastély mind a mai napig élettel teli maradt és egyedülálló bepillantást enged a Habsburg-család mindennapjaiba. Mária Teréziát követően más családtagok is meghatározó nyomokat hagytak a kastélyban, mindenekelőtt az ükunoka Ferenc József császár, aki itt született és 68 évig tartó uralkodása után itt is halt meg 1916-ban.

Amennyiben időközben felért az első emeletre, kérjük forduljon jobbra és menjen az úgynevezett Halszálkás szobába. A bal oldalon található ablakon kinézve a császári udvarra látni, amely a Gyermekmúzeumhoz tartozik. Ebben a részlegben a látogatók sok mindent megtudhatnak a császári udvar mindennapjairól, és néhány dolgot ki is próbálhatnak.

A nyitott ajtókon keresztül a Szárnysegéd-szobába lehet bepillantani. A szárnysegéd fő feladata az volt, hogy azonnal eljuttassa a császárhoz a katonai híreket. Ennek ismeretében érthető, hogy közvetlenül az uralkodó közelében került elszállásolásra.

Testőrségi szoba

1. szoba
Ebben a szobában posztoltak Ferenc József császár testőrei, akik a császár lakosztályához vezető bejáratot őrizték. A szobában a jobb oldalon egy kerámia cserépkályha látható, amelyet a kastély többi kályhájához hasonlóan a szobák mögött található fűtőfolyosóról fűtöttek (eredetileg fával), hogy a fűtéssel járó teendőkkel ne zavarják a császári családot, és ne koszolják be a lakótereket. A XIX. századtól tértek át a forró levegővel történő fűtésre, amelyet 1992-ig használtak.

Biliárdszoba

2. szoba
Ez a helyiség várószobaként funkcionált Ferenc József audienciái alkalmával. A császár hetente két alkalommal tartott meghallgatást. A biliárdasztal, amely Ferenc József nagyapjáié, I. (II.) Ferenc császáré volt, a tisztek, miniszterek és hozzátartozók időtöltését szolgáltá.

A falakon három nagy festmény található: a középső a Mária Terézia-rend első adományozását ábrázolja 1758-ban. Ez a Mária Terézia által létrehozott kitüntetés volt a Monarchia első érdemrendje, amely a császári ház egyik legmagasabb rangú elismerésének számított. A jobb és bal oldalon található képek az alapítás 100 éves évfordulójának megünneplését örökítik meg – Ferenc József ebből az alkalomból díszes vacsorát adott a Nagy Galériában és egy fogadást a kastélyparkban.

Diófa szoba

3. szoba
A szoba a Mária Terézia korából származó aranydíszítéssel ellátott értékes diófaburkolatról és a szintén eredeti berendezéshez tartozó rokokó asztalokról kapta a nevét. A csillár a XIX. századból származik.

Ebben a szobában fogadta Ferenc József az audienciára érkezőket, akik egy kitüntetést jöttek megköszönni, kéréssel fordultak a császárhoz vagy be szerettek volna mutatkozni, miután betöltötték új hivatali posztjukat. Egy délelőtt akár 100 embert is fogadott Ferenc József, aki kitűnő névmemóriájáról volt híres – soha nem felejtett el egyetlen nevet vagy arcot sem, amelyet egyszer már hallott vagy látott. A meghallgatások általában néhány percig tartottak, amelyeket a császár egy egyszerű fejbőlíntással fejezett be.

Ferenc József császár dolgozószobája

4. szoba
Ferenc József 18 évesen került az osztrák császári trónra. Hihetetlen mennyiségű munkát végzett – munkanapja hajnali 5 óra előtt kezdődött, a nap nagy részét íróasztala mellett töltötte, amelyet a jobb oldalon láhatunk, itt tanulmányozta át aktáit, itt reggelizett és ebédelt is. Így az állam első emberének élete nagy részben ennél az íróasztalnál zajlott. Magánhelyiségeinek díszes berendezését a császár egyáltalán nem tartotta fontosnak. Megelégedett a családjáról készült festményekkel és fotókkal, valamint a gyermekeitől és unokáitól kapott ajándékokkal. A nagy portrék egyike a 33 éves császárt, a másik pedig feleségét, Erzsébet császárnét ábrázolja, aki Sisi néven vált valóságos mítosszá.

Ferenc József császár hálószobája

5. szoba
A császár mindennapjai a hálószobában kezdődtek és előre meghatározott, pontos időterv szerint zajlottak; Ferenc József hajnali 4 óraker ébredt, majd hideg vízzel megmosakodott és hívó katolikushoz méltóan az ágytól balra látható zámolyra térdelve elmondta reggeli imáját. A szobában látható vaságy jól példázza az osztrák császár spártai életfelfogását. A 86 éves Ferenc József ebben az ágyban halt meg 68 éves uralkodását követően1916-ban, az első világháború kellős közepén. A festőállványon látható festmény a halálos ágyán ábrázolja a császárt. Ferenc Józsefnek hosszú élete során számos sorcsapást kellett elszenvednie. Első lánya, Sophie 2 évesen halt meg, fivéré, Miksát Mexikó császáráként kivégezték a forradalmárok, ezt követte egyetlen fiának, Rudolfnak tragikus öngyilkossága, Erzsébet császárnét pedig egy olasz anarchista gyilkolta meg. A szoba kijáratánál, balra található a császári toalett, amelyet 1899-ben építettek be a szobába, angol mintára. A következő három kisebb szoba Erzsébet császárné magánlakosztályához tartozott. Az írószobaként használt Lépcsőkabinetcben írta Erzsébet császárné a leveleit, naplóját és verseit. Innen egy csigalépcső – amelyet a Monarchia felbomlása után megszüntettek – vezetett a császárné földszinten található magánszobáiba.

Az Öltözőszobában végezte a császárné szépségének megőrzését szolgáló tevékenységeit.

Erzsébet korának egyik legszebb asszonya volt, és ennek tudatában is volt. A császárné napját nagymértékben meghatározta a csinos alak megőrzése érdekében végzett sporttevékenység és a szépségápolás – csaknem földig érő csodálatos hajának ápolása minden nap több órát vett igénybe. Tekintse meg ezeket a helyiségeket, majd kérjük, menjen a 9-es szobába, Ferenc József császár és Erzsébet közös hálószobájába.

Ferenc József császár és Erzsébet közös hálószobája

9. szoba
Ferenc József 1854-ben vette feleségül unokahúgát, Erzsébetet, aki akkor még alig múlt 16 éves. Ezt a szobát a házasságuk alkalmából rendezték be közös hálószobának. Ferenc József egész életében imádta feleségét – hogy vonzódását azonos mértékben viszonzoták-e, örök kérdés marad. Erzsébet kezdetektől fogva elítélte az udvari élet merev szabályait, és az évek múltával öntudatos nővé fejlődött. Önálló életet élt, nagy utazásokat tett, és csak ritkán volt látható Bécsben. Erzsébet császárnét 1898 szeptemberében, 61 éves korában szúrta le Genfben egy rászpollyal Luigi Luccheni, egy olasz anarchista.

Erzsébet császárné szalonja

10. szoba
Erzsébet császárné fogadószalonjának atmoszféráját a fehér és aranszínű faburkolat, a világos árnyalatú selyemtapéta és a díszes, neorokokó stílusú bútorok határozzák meg. A tükör előtt található óra fordított számlappal rendelkezik, amelynek köszönhetően a tükröben olvasható le a pontos idő. A XVIII. századból származó pasztelképék igazán figyelemre méltó alkotások – Mária Terézia gyermekeit ábrázolják és neves művésztől származnak, többek között a genfi festőtől, Liotardtól, akit Mária Terézia igen nagyra értékelt. A kályhától balra látható kép Mária Terézia legkisebb lányát, Marie-Antoinette-et ábrázolja vadászkosztümben. 1770-ben, tizenöt éves korában adták feleségül a későbbi francia királyhoz, XVI. Lajoshoz, hogy lezárják a Bourbon- és a Habsburg-dinasztia közötti rivalizálást. 1793-ban a francia forradalom során guillotine általi halálra ítélték és kivégezték.

Marie Antoinette-szoba

11. szoba
Ez a szoba családi étkezőként szolgált. A családi vacsorák szigorú udvari szabályok szerint zajlottak – az asztal mindig ünnepi díszben pompázott, középen álltak az aranyozott asztaldíszek, amelyeket virággal, gyümölcscsel és édességekkel díszítettek fel. A hivatalos vacsorák alkalmával francia ételeket szolgáltak fel, míg a családi étkezések során Ferenc József inkább a bécsi konyha ételeit részesítette előnyben, ilyen például a bécsi szelet, a gulyásleves, a tafelspitz vagy a híres császármorzsa. Az ételeket az udvari konyhából melegentartó dobozokban szállították a kívánt lakosztályokhoz, és a szomszédos szobában szénnel, később gázzal fűtött rezsón tartották melegen, hogy az asztalra csak frissen készült és meleg ételek kerüljenek. A császár az asztal közepénél ült, vele szemben, ha épp Bécsben volt, a császárné. Mivel Erzsébet gyakran diétázott, hogy megőrizze csinos alakját, a közös étkezéseken csak ritkán vett részt. A családi vacsorák általában 18.00 óraker kezdődtek, az ételválaszték 3-tól 6 fogásig terjedt. A korhű módon megterített asztalon látható teríték a bécsi Hofburg Ezüstkincstárából származik, ahol értékes porcelán- és ezüsttárgyak egész sora látható. Itt látható többek között Mária Terézia aranyból készült foggpiszkálója, valamint Erzsébet császárné evőeszközei.

Gyermekszoba

12. szoba
A Gyermekszobát Mária Terézia lányainak portréi díszítik. Tizenegy lánya közül a legtöbbet politikai okokból még ifjúkorban férjhez adták. Bal kéz felől, közvetlenül az ajtó mellett Marie Christine portréja látható, aki Mária Terézia kedvence volt. Ő volt az egyetlen, aki szerelemből házasodhatott, mégpedig Albert von Sachsen-Teschennel, az Albertina Múzeum alapítójával. Itt látható még egy fürdőszoba is, amelyet 1917-ben az utolsó Habsburg császárnénak, Zitának építettek. A következő szobába vezető kijárat előtt még egy pillantást vethetünk a Reggelizőkabinetcbe. A falat díszítő virágmedaillonokat Elisabeth Christine, Mária Terézia anyja saját kezűleg készítette.

Sárga szalon

14. szoba
A Sárga szalonnal kezdődnek a kastély kert felőli oldalán található szobák és lakosztályok. Érdekes megfigyelni, hogy a svájci Liotard által készített képeken szereplő polgári gyermekek milyen erős kontrasztban állnak a Mária Terézia gyermekeiről készült udvari portrékkal, amelyek például a következő szobában is láthatóak. Itt található egy kép Mária Teréziáról, Magyarország királynőjéről is. A festményt Martin van Meytens udvari festő készítette.

Tükörterem

16. szoba
A tükörtermet Mária Terézia előszeretettel használta családi ünnepségek, többek között kisebb koncertek helyszínéként. 1762-ben ebben a teremben került sor az akkor még csak hatéves Wolfgang Amadeus Mozart első császárnő előtt adott koncertjére. A zenei bemutató után – a büszke apa szavait idézve –„Wolferl a császárnő ölebe pattant, karját a nyaka köré fonta és arcon csókolta“.

Rosa-szoba

17., 18. és 19. szoba
Ez a szoba és a következő két helyiség Joseph Rosa-ról, a tájképek festőjéről kapta a nevét. Az első kép, amely belépés után közvetlenül balra az ajtó mellett található, a Habischts várát – a Habsburg-dinasztia származási helyét – ábrázolja a svájci Aargauban.

Itt láthatják Lotharingiai Ferenc István herceg portróját, akit felesége, Mária Terézia nagyszerű politikai érzékének köszönhetően 1745-ben I. Ferenc néven koronáztak a Német-római Birodalom császárává Frankfurtban. Mária Terézia irányította a Habsburg örökös tartományokat, míg férje elsősorban saját érdeklődési körének, a természettudományoknak és a pénzügyeknek szentelte figyelmét. A festmény olyan eszközök és műtárgyak között ábrázolja Ferenc Istvánt, amelyek nagyszerűen példázzzák a művészet, a történelem és a természettudományok iránti elkötelezettségét.

Nagy és Kis Galéria

21. és 22. szoba
A Nagy Galériát a császári család előszeretettel használta bálók, fogadások és gálavacsorák színhelyeként. A több mint 40 méter hosszú és csaknem 10 méter széles Nagy Galéria ideális

helyszínét képezte az udvari rendezvényeknek. A kristálytükrökkel, aranyozott stukkódekorációkkal és mennyezetfreskókkal díszített terem a rokokó csodálatos remekműve. A freskókat az olasz festő, Gregorio Guglielmi készítette. A képek elsősorban Mária Terézia dicsőséges uralkodására utalnak. A középső freskón I. Ferenc és Mária Terézia látható a trónon, körülöttük a megszemélyesített uralkodói erények, valamint a Monarchia örökös tartományainak allegóriái. A két hatalmas, fából faragott és aranyborítással ellátott csilláron 70-70 gyertya égett, mielőtt a kastélyban 1901-ben az elektromos áramot bevezették. A Monarchia felbomlása után a Nagy Galéria koncertek helyszínéként szolgált. 1961-ben itt került sor Kennedy és Hruscsov legendás találkozájára.

A szomszédos Kis Galéria a kastély kert felé néző oldalán fekszik. Elsősorban névnapok és születésnapok ünneplésére használták ezt a termet, amelyből csodálatos kilátás nyílik a kastélyparkra és a Gloriette-re, amelyet még Mária Terézia korában építettek a szemközi magaslatra. A legutóbbi renoválás alkalmával a Kis Galéria visszanyerte a XIX. századból származó eredeti, csillogóan fehér színét.

Kerek és ovális kínai kabinet

23. és 24. szoba
A Kis Galéria mindkét oldalán egy-egy kínai kabinet található: balra az ovális, jobbra a kerek kínai kabinet. Mária Terézia nagyon kedvelte az akkoriban igen divatosáá vált kínai és japán művészetet. A fehér faburkolatba mindkét szobában értékes kínai lakkfestésű táblákat illesztettek, ezek aranyozott keretéből kis konzolok állnak ki, amelyeken kék-fehér porcelándíszek találhatóak. Igazán figyelemreméltó a termék művészi intarziákkal ellátott parkettaborítása is. Mindkét helyiség játék- és tárgyalószobaként funkcionált. A kerek kínai kabinetben került sor a titkos állami konferenciákra, valamint a Mária Terézia és Kaunitz kancellár közötti megbeszélésekre.

Karusszel-szoba

25. szoba
A Karusszel-szoba az itt található két nagy kép közül a bal oldali alkotásról kapta nevét, amely egy lovasjátékot ábrázol. A hölgykarusszelt Mária Terézia rendezte 1743-ban a Hofburg téli lovardájában, hogy megünnepelje Prága visszahódítását az osztrák örökösödési háború alatt. Ebben a lovardában – a mai Spanyol Lovasiskolában – mind a mai napig tartanak lovasbemutatókat a híres lipicai lovakkal. A kép közepén látható Mária Terézia is, amint egy lipicai ló hátán lovagol udvarhölgyei között. Balra VI. Károly, a császárné apjának portréja látható díszes spanyol ruhában.

Ceremóniaterem

26. szoba
A Ceremóniateremben Mária Terézia korában kisebb ceremóniákat és ünnepségeket tartottak keresztelők vagy esküvők alkalmával. A terem falát díszítő festménysorozat Mária Terézia legidősebb fiának, a trónt is megöröklő Józsefnek a Bourbon hercegnővel, pármai Izabellával kötött esküvője alkalmából rendezett ünnepséget ábrázolja. A festménysorozatba a Monarchia legismertebb uralkodónőjének portróját is beillesztették, amelyen „Európa első asszonyaként” egy drága brabanti csipkéből készült ruhában látható. A sorozat legnagyobb festménye Izabella 98 hintóból álló nászmenetét ábrázolja. A képen minden jelenlévő vendég – Európa csaknem teljes arisztokráciája – felismerhető a hintókon látható családi címerekről.

Ezzel az„Imperial Tour” körséta végére értünk, köszönjük látogatását. Nagy örömnkre szolgálna, ha újra látogatóként üdvözölhetnénk a Schönbrunni állatkertben; a császári gyűjteményeket is felvonultató Bécsi Bútormúzeumban (az egykori Udvari Bútorok Lerakatában); vagy a Császári Lakosztályokban (itt található a Sisi Múzeum és az Ezüstkincstár is). További felvilágosítás az információs pultnál kérhető ezekről a múzeumokról.

Viszontlátásra!
